C/2025/3981

20.8.2025

RÅDETS REKOMMENDATION

av den 8 juli 2025

om Irlands ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik

(C/2025/3981)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av Europaparlamentets och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 ([1]), särskilt artikel 3.3,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

Allmänna överväganden

(1) I förordning (EU) 2024/1263, som trädde i kraft den 30 april 2024, anges målen för ramverket för ekonomisk styrning, som syftar till att främja sunda och hållbara offentliga finanser och en hållbar och inkluderande tillväxt och resiliens genom reformer och investeringar samt förebygga alltför stora offentliga underskott. I förordningen föreskrivs att rådet och kommissionen ska genomföra multilateral övervakning inom ramen för den europeiska planeringsterminen i enlighet med de mål och krav som anges i EUF-fördraget. Den europeiska planeringsterminen omfattar i synnerhet utformning av landsspecifika rekommendationer samt övervakning av genomförandet av dessa. Förordningen främjar också nationellt ägarskap av finanspolitiken och betonar dess medelfristiga inriktning, i kombination med en effektivare och mer enhetlig efterlevnadskontroll. Varje medlemsstat måste till rådet och kommissionen lämna in en nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan som innehåller dess åtaganden vad gäller offentliga finanser, reformer och investeringar och som omfattar en period på fyra eller fem år, beroende på den nationella valperiodens längd. Nettoutgiftsbanan ([2]) i dessa planer måste överensstämma med kraven i förordningen, däribland kraven på att den offentliga skulden senast vid anpassningsperiodens slut förs in, eller hålls kvar, på en sannolikt nedåtgående bana, eller att den bibehålls på en sund nivå under 60 % av bruttonationalprodukten (BNP) och att den minskar och/eller håller det offentliga underskottet under fördragets referensvärde på 3 % av BNP på medellång sikt. Om en medlemsstat åtar sig att genomföra ett antal relevanta reformer och investeringar i enlighet med kriterierna i förordningen får anpassningsperioden förlängas med upp till tre år.

([1]) EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Nettoutgifter enligt definitionen i artikel 2.2 i förordning (EU) 2024/1263. *nettoutgifter*: offentliga utgifter efter avdrag för i) ränteutgifter, ii) diskretionära åtgärder på inkomstsidan, iii) utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, iv) nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, v) konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning samt vi) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

(2) Europaparlamentets och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 ([3]), genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens (*faciliteten*) inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av unionen. I enlighet med prioriteringarna för den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken gynnar faciliteten den ekonomiska och sociala återhämtningen och driver på hållbara reformer och investeringar, i synnerhet för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom unionen och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

(3) Europaparlamentets och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 ([4]) (*REPowerEU-förordningen*), som antogs den 27 februari 2023, syftar till att fasa ut unionens beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta bidrar till energitrygghet och diversifiering av unionens energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Irland har lagt till ett nytt REPowerEU-kapitel i sin nationella plan för återhämtning och resiliens för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås.

(4) Den 28 maj 2021 lämnade Irland in sin nationella plan för återhämtning och resiliens till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i den förordningen bedömt planens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V. den 8 september 2021 antog rådet sitt genomförandebeslut om godkännande av bedömningen av Irlands återhämtnings- och resiliensplan ([5]), som ändrades den 8 december 2023 enligt artikel 18.2 för att uppdatera det högsta ekonomiska bidraget för icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd ([6]) och den 21 juni 2024 för att inkludera REPowerEU-kapitlet ([7]). Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen antar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 om att Irland på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som angetts i rådets genomförandebeslut. För att delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt måste tidigare uppnådda delmål och mål för samma reform eller investering förbli uppnådda.

(5) Den 21 januari 2025 antog rådet, på kommissionens rekommendation, en rekommendation om godkännande av Irlands nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan ([8]). Planen lämnades in i enlighet med artiklarna 11 och 36.1 a i förordning (EU) 2024/1263. Den omfattar perioden 2025–2029 och fastställer en budgetrestriktion i form av en maximal ökningstakt för nettoutgifter över fyra år.

(6) Den 26 november 2024 antog kommissionen ett yttrande om utkastet till budgetplan för 2025 för Irland. Samma dag antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, 2025 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Irland inte var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet och ett förslag till 2025 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningen och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rådet antog rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ([9]) den 13 maj 2025 och den gemensamma sysselsättningsrapporten den 10 mars 2025.

([3]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Rådets genomförandebeslut av den 8 september 2021 om godkännande av bedömningen av Irland återhämtnings- och resiliensplan (ST 11046/2021).

([6]) Rådets genomförandebeslut av den 8 december 2023 om ändring av genomförandebeslut av den 8 september 2021 om godkännande av bedömningen av Irlands återhämtnings- och resiliensplan (ST 15965/2023).

([7]) Rådets genomförandebeslut av den 21 juni 2024 om ändring av genomförandebeslut av den 8 september 2021 om godkännande av bedömningen av Irlands återhämtnings- och resiliensplan (ST 10262/2024).

([8]) Rådets rekommendation av den 21 januari 2025 om godkännande av Irlands nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan (EUT C, C/2025/667, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/667/oj).

([9]) Rådets rekommendation av den 13 maj 2025 om den ekonomiska politiken i euroområdet (EUT C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) Den 29 januari 2025 offentliggjorde kommissionen konkurrenskraftskompassen, en strategisk ram som syftar till att stärka EU:s globala konkurrenskraft under de kommande fem åren. I konkurrenskraftskompassen identifieras de tre förutsättningarna för hållbar ekonomisk tillväxt: i) innovation, ii) utfasning av fossila bränslen och konkurrenskraft och iii) säkerhet. För att överbrygga innovationsgapet strävar EU efter att främja industriell innovation, stödja startupföretags tillväxt genom initiativ som EU:s strategi för startupföretag och expanderande företag och främja införandet av avancerad teknik som artificiell intelligens och kvantdatorteknik. I strävan efter en grönare ekonomi har kommissionen utarbetat en omfattande handlingsplan för överkomliga energipriser och en giv för en ren industri som säkerställer att övergången till ren energi förblir kostnadseffektiv och konkurrenskraftsfrämjande, särskilt för energiintensiva sektorer, och är en drivkraft för tillväxt. För att minska alltför stora beroenden och öka säkerheten har unionen åtagit sig att stärka de globala handelspartnerskapen, diversifiera leveranskedjorna och säkra tillgången till kritiska råvaror och rena energikällor. Dessa prioriteringar stöds av övergripande möjliggörande faktorer, nämligen förenkling av lagstiftningen, fördjupning av den inre marknaden, finansiering av konkurrenskraft och en spar- och investeringsunion, främjande av kompetens och arbetstillfällen av hög kvalitet samt bättre samordning av EU:s politik. Konkurrenskraftskompassen är anpassad till den europeiska planeringsterminen, vilket säkerställer att medlemsstaternas ekonomiska politik är förenlig med kommissionens strategiska mål och skapar en enhetlig strategi för ekonomisk styrning som främjar hållbar tillväxt, innovation och resiliens i hela unionen.

(8) Under 2025 fortsätter den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten. Ett fullständigt genomförande av planerna för återhämtning och resiliens är fortsatt viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna bidrar till en effektiv hantering av alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats på senare år. Dessa landsspecifika rekommendationer är lika relevanta för bedömningen av de planer för återhämtning och resiliens som ändrats i enlighet med artikel 21 i förordning (EU) 2021/241.

(9) De landsspecifika rekommendationerna för 2025 omfattar de viktigaste ekonomisk-politiska utmaningarna som inte i tillräcklig utsträckning hanteras genom åtgärder i planerna för återhämtning och resiliens, med beaktande av de relevanta utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna för 2019–2024.

(10) Den 4 juni 2025 offentliggjorde kommissionen 2025 års landsrapport för Irland. Rapporten innehöll en bedömning av Irlands framsteg med de relevanta landsspecifika rekommendationerna och en utvärdering av Irlands genomförande av planen för återhämtning och resiliens. På grundval av denna analys identifierades i landsrapporten de mest akuta utmaningar som Irland står inför. I landsrapporten bedömdes också Irlands framsteg avseende genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och uppnåendet av unionens överordnade mål för 2030 om sysselsättning, kompetens och minskad fattigdom och social utestängning samt framstegen med att uppnå Förenta nationernas mål för hållbar utveckling.

Bedömning av den årliga lägesrapporten

(11) Den 21 januari 2025 rekommenderade rådet följande maximala ökningstakter för nettoutgifter för Irland: 5,1 % år 2025, 6,5 % år 2026, 4,9 % år 2027, 5,4 % år 2028 och 4,7 % år 2029. Detta motsvarar maximala kumulativa ökningstakter med 2023 som basår på 15,4 % år 2025, 22,8 % år 2026, 28,9 % år 2027, 35,8 % år 2028 och 42,3 % år 2029. Den 6 maj 2025 lämnade Irland in sin årliga lägesrapport ([10]) om efterlevnaden av de rekommenderade maximala ökningstakterna för nettoutgifter och genomförandet av reformer och investeringar för att hantera de största utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Den årliga lägesrapporten återspeglar också Irlands halvårsvisa rapporter om de framsteg som gjorts när det gäller att uppfylla planen för återhämtning och resiliens i enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241.

(12) Rysslands anfallskrig mot Ukraina och dess konsekvenser är en existentiell utmaning för EU. Kommissionen har rekommenderat en aktivering av den nationella undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten på ett samordnat sätt till stöd för EU:s insatser för att uppnå en snabb och betydande ökning av försvarsutgifterna. Detta förslag togs emot positivt av Europeiska rådet den 6 mars 2025.

([10]) De årliga lägesrapporterna för 2025 finns på följande webbplats: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_sv.

(13) Enligt uppgifter som validerats av Eurostat ([11]) ökade Irlands offentliga överskott från ett överskott på 1,5 % av BNP 2023 till ett överskott på 4,3 % 2024, samtidigt som den offentliga skulden sjönk från 43,3 % av BNP i slutet av 2023 till 40,9 % i slutet av 2024. Enligt kommissionens beräkningar motsvarar denna utveckling en ökningstakt för nettoutgifter på 8,2 % under 2024. I den årliga lägesrapporten uppskattar Irland nettoutgiftsökningen 2024 till 8,0 %. Enligt kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen ([12]), som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, i stort sett neutral 2024.

(14) I den årliga lägesrapporten förväntas enligt det makroekonomiska scenario som ligger till grund för Irlands budgetprognoser BNP i fasta priser öka med 4,1 % 2025 och 3,4 % 2026, och HIKP-inflationen beräknas uppgå till 2,1 % 2025 och 2026. Enligt kommissionens vårprognos 2025 beräknas BNP i fasta priser öka med 3,4 % 2025 och 2,5 % 2026, och HIKP-inflationen ligga på 1,6 % 2025 och 1,4 % 2026.

(15) I den årliga lägesrapporten förväntas det offentliga överskottet minska till 1,5 % av BNP 2025, och den offentliga skulden i förhållande till BNP beräknas minska till 37,7 % i slutet av 2025. Denna utveckling motsvarar en nettoutgiftsökning på 5,3 % 2025. Enligt kommissionens vårprognos 2025 väntas ett offentligt överskott på 0,7 % av BNP 2025. Minskningen av överskottet 2025 återspeglar främst en avmattning i intäktstillväxten till följd av ökad osäkerhet bland konsumenter och företag, samt avsaknaden av de höga engångsintäkter som noterades 2024. Enligt kommissionens beräkningar motsvarar denna utveckling en nettoutgiftsökning på 6,7 % 2025. Dessa högre beräkningar av nettoutgiftstillväxten än i den årliga lägesrapporten beror på att kommissionen räknar med en starkare tillväxt i de löpande utgifterna, och gör andra antaganden om de permanenta effekterna efter 2024 av det levnadskostnadspaket som tillkännagavs i budgeten för 2025. Skillnaden mellan kommissionens och Irlands prognoser för saldot i de offentliga finanserna beror på skillnader i de underliggande makroekonomiska antagandena samt på att kommissionen räknar med en starkare tillväxt i de löpande utgifterna. Enligt kommissionens beräkningar förväntas den finanspolitiska inriktningen, som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, vara neutral 2025. Enligt kommissionens prognoser beräknas den offentliga skulden i förhållande till BNP minska till 38,6 % i slutet av 2025. Minskningen av den offentliga skulden i förhållande till BNP 2025 återspeglar främst det beräknade offentliga överskottet och den gynnsamma ränte-tillväxtdifferensen, korrigerad för betydande stock-/flödesjusteringar.

(16) Offentliga utgifter uppgående till mindre än 0,1 % av BNP förväntas finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens 2025, jämfört med mindre än 0,1 % av BNP 2024, enligt kommissionens vårprognos 2025. Utgifter som finansieras genom icke återbetalningspliktigt stöd från faciliteten för återhämtning och resiliens möjliggör högkvalitativa investeringar och produktivitetshöjande reformer utan någon direkt inverkan på Irlands saldo i de offentliga finanserna och skuldsättning.

(17) De offentliga försvarsutgifterna i Irland låg kvar på en stabil nivå på 0,2 % av BNP mellan 2021 och 2023 ([13]). Enligt kommissionens vårprognos 2025 beräknas försvarsutgifterna förbli stabila på 0,2 % av BNP både 2024 och 2025. Detta motsvarar ingen förändring jämfört med 2021.

(18) Enligt kommissionens vårprognos 2025 beräknas nettoutgifterna i Irland öka med 6,7 % 2025 och 15,5 % sammantaget för 2024 och 2025. Enligt kommissionens vårprognos 2025 beräknas Irlands nettoutgiftsökning 2025 överstiga den rekommenderade maximala ökningstakten med en avvikelse ([14]) på 0,3 % av BNP på årsbasis. För 2024 och 2025 sammantaget beräknas även den kumulativa ökningstakten för nettoutgifter överstiga den rekommenderade maximala ökningstakten med en avvikelse på mindre än 0,1 % av BNP. Den beräknade avvikelsen överstiger något tröskelvärdet på 0,3 % av BNP för den årliga avvikelsen men överstiger inte tröskelvärdet på 0,6 % av BNP för den ackumulerade avvikelsen. Sammantaget innebär detta att det finns en risk för avvikelser från den rekommenderade högsta nettoutgiftsökningen, när utfallsdata för 2025 kommer att finnas tillgängliga nästa vår.

([11]) Eurostats euroindikatorer, 22.4.2025.

([12]) Den finanspolitiska inriktningen definieras som ett mått på den årliga förändringen i det underliggande saldot för de offentliga finanserna. Syftet är att bedöma den ekonomiska impuls som härrör från finanspolitiska åtgärder, både sådana som är nationellt finansierade och sådana som finansieras genom EU-budgeten. Den finanspolitiska inriktningen mäts som skillnaden mellan i) den potentiella tillväxten på medellång sikt och ii) förändringen i primära utgifter exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan och inbegripet utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsfonder.

([13]) Eurostat, offentliga utgifter genom ändamålsklassificering av den offentliga förvaltningens utgifter (Cofog). På grund av metodologiska skillnader mellan Cofog- och Nato-definitionerna kan de utgifter som baseras på Cofog-definitionen skilja sig från de utgifter som baseras på Nato-definitionen.

([14]) Från och med 2026 kommer dessa siffror att finnas med i det kontrollkonto som inrättats i enlighet med artikel 22 i förordning (EU) 2024/1263.

(19) I den årliga lägesrapporten beräknas det offentliga överskottet minska till 1,0 % av BNP 2026, och den offentliga skulden i förhållande till BNP beräknas minska till 35,9 % i slutet av 2026. På grundval av de politiska åtgärder som var kända vid stoppdatumet för prognosen väntas enligt kommissionens vårprognos 2025 ett offentligt överskott på 0,1 % av BNP 2026. Minskningen av överskottet 2026 återspeglar främst antagandet om en blygsam intäktstillväxt och en fortsatt stark utgiftstillväxt. Denna utveckling motsvarar en nettoutgiftsökning på 6,2 % 2026. Enligt kommissionens beräkningar förväntas den finanspolitiska inriktningen, som omfattar både nationellt finansierade och EU-finansierade utgifter, vara i stort sett neutral 2026. Enligt kommissionens prognoser beräknas den offentliga skulden i förhållande till BNP minska till 38,2 % i slutet av 2026. Minskningen av den offentliga skulden i förhållande till BNP 2026 återspeglar främst den gynnsamma ränte-tillväxtdifferensen, korrigerad för betydande stock-/flödesjusteringar.

Viktiga politiska utmaningar

(20) Irlands offentliga finanser är utsatta för betydande risker på grund av att landets skatteintäkter i hög grad koncentreras till relativt få utlandsägda multinationella företag. Intäkterna från bolagsskatten, som har mer än fördubblats sedan 2019 och uppgick till 28,1 miljarder EUR (19 % av statens intäkter) 2024, är särskilt utsatta. Under 2023 betalades över hälften av dessa intäkter av endast tio stora företag. Dessutom uppskattar myndigheterna att hälften av bolagsskatteintäkterna är oförutsedda intäkter och mycket osäkra till sin natur. Som ett resultat av detta kan den internationella utvecklingen, såsom förändringar i Förenta staternas handels- och skattepolitik eller den globala skattemiljön, ha en betydande inverkan på stabiliteten i Irlands intäkter. Inrättandet av Future Irland Fund och fonden för infrastruktur, klimat och natur syftar till att kanalisera oförutsedda intäkter till långsiktiga utgiftsmål. Irland skulle gynnas av att öka de offentliga finansernas resiliens genom att diversifiera sina intäktskällor. I detta syfte skulle Irland kunna öka avkastningen från kapital- och förmögenhetsskatter, se över skatteutgifter som inte effektivt uppnår den önskade omfördelningsnivån eller andra mål, eller förbättra skattesystemets stöd till miljömål. På utgiftssidan kvarstår farhågorna om hur hälso- och sjukvårdssystemets kostnadseffektivitet påverkar den finanspolitiska hållbarheten. Den åldrande befolkningen väntas leda till att Irlands utgifter för offentlig hälso- och sjukvård ökar med 1,5 procentenheter fram till 2070 som andel av BNP, vilket är långt över den beräknade genomsnittliga ökningen i EU på 0,4 procentenheter. Eftersom hälso- och sjukvårdssystemet är alltför beroende av kostsam sjukhusvård, vilket förvärras av avsaknaden av allmän primärvård, finns det utrymme för reformer för att minska trycket på sjukhusen.

(21) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till den förordningen omfattar planen för återhämtning och resiliens ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. Dessa förväntas bidra till att effektivt ta itu med alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i relevanta landsspecifika rekommendationer. Inom denna snäva tidsram är det viktigt att på ett effektivt sätt slutföra genomförandet av planen för återhämtning och resiliens, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att stärka Irlands konkurrenskraft på lång sikt genom den gröna och den digitala omställningen, samtidigt som social rättvisa säkerställs. I kommissionens meddelande *NextGenerationEU – Vägen fram till 2026*, som antogs den 4 juni 2025, klargör man den tillämpliga tidsplanen för facilitetens slut och ger vägledning till medlemsstaterna för att maximera genomförandet senast den 31 augusti 2026, bland annat om hur de ytterligare kan effektivisera sina planer för återhämtning och resiliens, fastställer vilka viktiga alternativ som bör övervägas när planerna ses över och betonar vikten av noggrann gemensam planering inför inlämningen av de sista betalningsansökningarna 2026. Att lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter, det civila samhället och andra berörda parter deltar på ett systematiskt sätt är fortsatt avgörande för att säkerställa ett brett ägarskap för ett framgångsrikt genomförande av planen för återhämtning och resiliens.

(22) Genomförandet av sammanhållningspolitiska program, som omfattar stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Fonden för en rättvis omställning (FRO) och Europeiska socialfonden+ (ESF+) har påskyndats i Irland. Det är viktigt att insatserna för ett snabbt genomförande av dessa program fortsätter samtidigt som deras faktiska effekter maximeras. Irland vidtar redan åtgärder inom ramen för sina sammanhållningspolitiska program för att stärka konkurrenskraften och tillväxten och samtidigt öka den sociala sammanhållningen. Samtidigt står Irland fortfarande inför utmaningar, bland annat behovet av att öka konkurrenskraften, särskilt i den nordvästra regionen som släpar efter i den ekonomiska utvecklingen, samt sociala skillnader i integrationen på arbetsmarknaden för mindre gynnade grupper. I enlighet med artikel 18 i förordning (EU) 2021/1060 ska Irland, som en del av halvtidsöversynen av de sammanhållningspolitiska fonderna, se över varje program med beaktande av bland annat de utmaningar som identifierats i de landsspecifika rekommendationerna för 2024. Genom kommissionens förslag

som antogs den 1 april 2025 ([15]) förlängs tidsfristen för att för varje program lämna in en bedömning av resultatet av halvtidsöversynen till efter den 31 mars 2025. Förslagen ger också flexibilitet för att bidra till att påskynda genomförandet av programmen och incitament för medlemsstaterna att anslå sammanhållningspolitiska resurser till fem strategiska prioriterade områden i unionen, nämligen konkurrenskraft inom strategisk teknik, försvar, bostäder, vattenresiliens och energiomställning, och till investeringar i kompetens inom prioriterade sektorer, samtidigt som fokus på personer i de mest utsatta situationerna bibehålls i ESF+-programmen.

(23) Den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP) ger möjlighet att investera i en viktig strategisk prioritering på EU-nivå genom att stärka EU:s konkurrenskraft. Finansieringen för STEP kanaliseras via elva befintliga EU-fonder. Medlemsstaterna kan också bidra till InvestEU-programmet för att stödja investeringar inom prioriterade områden. Irland kan använda dessa initiativ på ett optimalt sätt för att stödja utvecklingen eller tillverkningen av kritisk teknik, inbegripet ren och resurseffektiv teknik.

(24) Utöver de ekonomiska och sociala utmaningar som hanteras genom planen för återhämtning och resiliens och andra EU-fonder bör Irland på ett effektivt sätt ta itu med de återstående utmaningarna med anknytning till forskning och innovation, förnybar energi, energiinfrastruktur, energinät, energieffektivitet, hållbara transporter, vattenförvaltning, cirkulär ekonomi, subventionerade bostäder, bostäder till överkomlig kostnad och inkludering av missgynnade grupper på arbetsmarknaden.

(25) Produktivitetstillväxten i Irland drivs främst av multinationella företag, medan produktiviteten bland inhemska företag – främst små och medelstora företag – är jämförelsevis lägre än bland motsvarigheter i EU. Detta belyser behovet av att öka den inhemska innovationskapaciteten. Den ökade geopolitiska osäkerheten understryker det akuta behovet av att bygga en mer motståndskraftig och innovationsdriven inhemsk ekonomi. Offentliga FoU-utgifter i Irland är bland de lägsta i EU och står bara för 0,2 % av BNP (0,4 % av BNI*). Ökade offentliga investeringar i FoU skulle inte bara stärka Irlands innovationssystem utan också främja vetenskaplig excellens, öka den ekonomiska resiliensen och stödja en långsiktig och hållbar tillväxt. Dessutom utgörs en betydande del av det statliga stödet till FoU av skatteavdraget för forskning. Även om detta är ett viktigt instrument för att stimulera FoU-investeringar inom den privata sektorn, skulle en ökning av den direkta finansieringen av forskning och innovation ge ett mer riktat stöd till små och medelstora företag och öka deras förmåga att satsa på innovation och bidra på ett meningsfullt sätt till det större ekonomiska ekosystemet.

(26) Irland fortsätter att förlita sig på fossilbaserade energikällor. Detta beroende utgör en betydande utmaning när det gäller att minska de totala utsläppen av växthusgaser och uppnå Irlands mål enligt förordningen om ansvarsfördelning att minska utsläpp som inte omfattas av utsläppshandelssystemet med 42 % till 2030 jämfört med 2005. De senaste utsläppsprognoserna visar att Irland inte är på rätt spår för att uppnå detta mål.

(27) Irlands elsystem fortsatte att visa tecken på sårbarhet under 2024 eftersom priserna i detaljistledet förblev betydligt högre än EU-genomsnittet. Detta innebär att irländska företag och konsumenter betalar extra för sin elförbrukning, vilket i sin tur påverkar produktionskostnaderna och konkurrenskraften och därmed förmågan att locka till sig och behålla företag. Eftersom höga energikostnader kan utgöra ett direkt hinder för tillväxt är det viktigt att ta itu med kostnadsdrivande faktorer för energipriserna i detaljistledet. Ökad användning av förnybar energi, särskilt havsbaserad vindkraft, kan leda till lägre elpriser i detaljistledet och lägre beroende av fossila bränslen, som är utsatta för volatila marknader. En rationalisering av planerings- och tillståndsramen för förnybar energi, lagringsanläggningar och elnätsinvesteringar skulle kunna bidra till att påskynda och stimulera ytterligare investeringar i utbyggnaden av förnybar energi.

(28) Ett oumbärligt inslag för att utnyttja de fördelar i form av minskade energikostnader som följer av en fortsatt utbyggnad av förnybara energikällor är ökade insatser för att förbättra elsystemets flexibilitet och modernisera och utöka nätkapaciteten, inklusive interna förstärkningar och gränsöverskridande projekt, för att minska avbrotten. År 2023 var man tvungen att strypa nästan en tiondel av vind- och solkraften på grund av kapacitetsbegränsningar, och denna trend har ökat de senaste åren. Detta gör att priserna förblir höga och försenar omställningen till renare energikällor. Den förväntade ytterligare utbyggnaden av förnybar energi, den ökande efterfrågan på el från fortsatt elektrifiering av uppvärmning och transporter samt det växande antalet datacentrum kommer att sätta ytterligare press på elsystemet. Detta visar på behovet av att bygga infrastruktur för att koppla samman platser med ökad efterfrågan med förnybar elproduktion och att modernisera befintlig nätinfrastruktur för att öka dess kapacitet. Ett relaterat inslag är efterfrågeflexibilitet, inbegripet åtgärder för konsumentinflytande, t.ex. att se till att privata konsumenter har tillgång till dynamiska prismarknader, vilket kan vara ett viktigt sätt att skapa flexibilitet i energisystemet.

([15]) Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) 2021/1058 och (EU) 2021/1056 vad gäller särskilda åtgärder för att hantera strategiska utmaningar i samband med halvtidsöversynen – COM(2025) 123 final.

(29) Bostadssektorn är en betydande källa till Irlands utsläpp av växthusgaser och genererade 9,7 % av de inhemska utsläppen 2023, och byggnadsbeståndet är ett av de mest koldioxidintensiva bestånden i EU. Att påskynda energieffektivitetsåtgärder i hela byggnadsbeståndet skulle bidra till att uppfylla sektorspecifika utsläppstak och stärka Irlands energitrygghet. Genom att genomföra omfattande renoveringar av byggnader och utöka utbyggnaden av teknik med låga utsläpp, inklusive fjärrvärme, skulle man minska exponeringen för volatilitet i energipriserna och samtidigt stödja konkurrenskraft och miljömässig hållbarhet.

(30) En stor utmaning för Irland är att balansera den ökande efterfrågan på energi till följd av ekonomisk tillväxt, inklusive utbyggnaden av digital infrastruktur. Trots betydande framsteg när det gäller att minska energiförbrukningen i den bebyggda miljön ökade den slutliga energiförbrukningen med 0,7 % 2023. Detta beror främst på att byggnader inom tjänstesektorn neutraliserar effektivitetsvinsterna från investeringar i att förbättra energieffektiviteten i offentliga och andra privata byggnader. Byggnader inom tjänstesektorn står för omkring hälften av all efterfrågan på el, och datacentrum stod för 21 % av Irlands uppmätta efterfrågan på el 2023. För att uppnå klimatmålen krävs tillräcklig produktion av förnybar energi för att undvika monopolisering av tillgänglig kapacitet för förnybar energi, och det krävs åtgärder för att öka energieffektiviteten, den lämpliga infrastrukturen och flexibiliteten.

(31) Hållbar mobilitet kräver en integrerad strategi som omfattar både utbyggnad av hållbara transportnät och utveckling av effektiv laddningsinfrastruktur för utsläppsfria fordon, för att säkerställa rättvis tillgång mellan regionerna och främja långsiktig ekonomisk konkurrenskraft. Att förbättra infrastrukturen för kollektivtrafiken, inbegripet utbyggnaden av elektrisk järnväg, är avgörande för utfasning av fossila bränslen och ekonomisk effektivitet. Ett mer integrerat transportnät skulle kunna minska trafikstockningarna i städerna, öka arbetskraftens rörlighet och stödja en hållbar stadstillväxt. Förbättrade förbindelser mellan stad och landsbygd är också avgörande för en inkluderande ekonomisk utveckling och för att säkerställa att alla regioner drar nytta av omställningen till en ekonomi med låga koldioxidutsläpp. Med ett förhållande på en laddningspunkt per 21 fordon – långt under EU-genomsnittet på en laddningspunkt per sju fordon – är regionala skillnader, särskilt på landsbygden, fortfarande ett hinder för användningen av utsläppsfria fordon.

(32) Ökade investeringar är avgörande för att ta itu med de bestående bristerna i systemen för dricksvattenförsörjning och avloppsrening, särskilt i stadsområden. Dessa brister riskerar att undergräva efterlevnaden av miljölagstiftningen och begränsa potentialen för hållbar, sektorsövergripande utveckling, inbegripet för bostadssektorn och vattenberoende sektorer. De höga nivåerna av läckage – 37 % år 2023 – ligger fortsatt klart över EU-genomsnittet på 25 %, samtidigt som flera stora avloppsreningsverk skulle kunna dra nytta av förbättrad prestanda. Trots insatser för att öka täckningsgraden och minska utsläppen av orenat avloppsvatten, utgör åldrande infrastruktur och begränsad reningskapacitet fortfarande hinder för framsteg mot vattenkvalitets- och miljömålen. Irland drabbas allt oftare av extrema väderhändelser till följd av klimatförändringarna, såsom översvämningar, torka och stormar, vilket riskerar att belasta vattenförsörjningsnäten och skada infrastrukturen. Trots de sektorsspecifika anpassningsplaner som utarbetats inom den nationella anpassningsramen är ett effektivt och samordnat genomförande fortfarande viktigt. Diskussioner om att införa en prissättningsmekanism för vatten har ägt rum under de senaste åren, men det har ännu inte skett några framsteg i genomförandet. En prissättningsmekanism för vatten som bättre speglar kostnaden för vattenanvändning skulle kunna främja en stabil och transparent ram för långsiktiga investeringar i och planering av vatteninfrastruktur, samtidigt som den främjar en mer effektiv och hållbar vattenanvändning inom olika sektorer.

(33) Ökade investeringar i initiativ för en cirkulär ekonomi – inklusive infrastruktur för avancerad avfallshantering – är avgörande för att Irland ska kunna klättra i avfallshierarkin, främja resurseffektivitet samt bidra till utfasning av fossila bränslen, ökad konkurrenskraft och långsiktig ekonomisk säkerhet. Irland ligger fortfarande under EU:s riktmärken för cirkulär ekonomi, med en kommunal materialåtervinning på 41 % 2020 och en grad av cirkulär materialanvändning på endast 2,3 % 2023, båda betydligt lägre än EU-genomsnittet. Irland riskerar att inte uppnå målet för kommunalt avfall för 2025. För att uppnå miljömålen tyder uppskattningar på att 749 miljoner EUR per år behövs för att hantera investeringar i den cirkulära ekonomin. Genom att minska beroendet av importerade råvaror och öka värdet från inhemska avfallsflöden bidrar den cirkulära ekonomin till Irlands långsiktiga ekonomiska säkerhet, vilket gör landets ekonomi mer hållbar och motståndskraftig mot globala störningar i leveranskedjan och prisvolatilitet.

(34) Antalet personer som bor i nödbostäder har ökat avsevärt under de senaste tre åren och har nått en rekordhög nivå på 15 000 personer. De nuvarande systemen för förebyggande av hemlöshet har, trots att de är ändamålsenliga, inte kunnat stoppa denna ökning på grund av problemets omfattning. Utöver detta står 59 000 hushåll i kö till subventionerade bostäder och ytterligare 84 000 hushåll omfattas av system för hyresstöd. Genom områden med hyresregleringar (*rent pressure zone*) har man lyckats minska inflationen i hyrespriserna, men de har sannolikt bidragit till att de privata investeringarna i hyresbestånd har minskat. Byggandet av bostäder till överkomlig kostnad och subventionerade bostäder ökar, men ligger fortfarande efter de nuvarande behoven och de mål som fastställs i Irlands plan för bostäder för alla 2021–2030. Detta påverkar Irlands konkurrenskraft genom att sätta press på lönerna och begränsa företagens, särskilt de små och medelstora företagens, förmåga att locka till sig kvalificerade arbetstagare. Den offentliga sektorn kämpar för att upprätthålla tillräckliga arbetskraftsnivåer inom sektorer som utbildning, hälso- och sjukvård och byggverksamhet. Detta belyser behovet av fortsatta åtgärder för att ta itu med kapacitetsbegränsningar inom bostadsbyggnadssektorn. Det handlar bland annat om bristande infrastruktur för vatten och el, begränsad marktillgång, osäker planering, otillräckliga finansieringsmöjligheter, brist på kvalificerad arbetskraft inom byggsektorn samt långsamt införande av moderna byggmetoder.

(35) Irlands arbetsmarknad är fortsatt stabil och landet har låg arbetslöshet, men det är fortfarande svårt att uppnå en inkluderande tillväxt som gynnar alla grupper. Insatser har gjorts för att ta itu med socialt utanförskap och hinder för sysselsättning, men sysselsättningsgraden för traditionellt underrepresenterade grupper, såsom personer med funktionsnedsättning och ensamstående föräldrar, är fortfarande lägre än EU-genomsnittet. Följaktligen löper dessa grupper också oproportionellt stor risk för fattigdom. Samtidigt kvarstår kompetensbrist och kompetensglapp inom viktiga sektorer, vilket understryker behovet av att nå ut till grupper som står utanför arbetsmarknaden och investera i människors kompetens för att främja ökad social inkludering, hjälpa mindre gynnade grupper att ta sig ur fattigdom och tillgodose arbetsmarknadens behov.

(36) Mot bakgrund av de nära inbördes kopplingarna mellan ekonomierna i euroområdet och deras gemensamma bidrag till Ekonomiska och monetära unionens funktion, rekommenderade rådet 2025 att medlemsstaterna i euroområdet vidtar åtgärder, inbegripet genom sina planer för återhämtning och resiliens, för att genomföra 2025 års rekommendation om euroområdets ekonomiska politik. För Irland bidrar rekommendationerna 2, 3 och 4 till genomförandet av den första rekommendationen för euroområdet om konkurrenskraft, medan rekommendationerna 4,5 och 6 bidrar till genomförandet av den andra rekommendationen för euroområdet om resiliens, och rekommendation 1 bidrar till genomförandet av den tredje rekommendationen för euroområdet om makroekonomisk och finansiell stabilitet i 2025 års rekommendation.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Irland att 2025 och 2026 vidta följande åtgärder:

1. Stärka de samlade utgifterna och beredskapen på försvars- och säkerhetsområdet samtidigt som skuldhållbarheten säkerställs i linje med Europeiska rådets slutsatser av den 6 mars 2025. Se till att nettoutgifterna följer den bana som rådet rekommenderade den 21 januari 2025. Minska riskerna med den höga graden av koncentration i Irlands skatteintäkter, bland annat genom att bredda skattebasen och se över omfattningen och effekterna av skatteutgifter. Ta itu med den förväntade ökningen av åldersrelaterade utgifter genom att göra hälso- och sjukvårdssystemet mer kostnadseffektivt.

2. Mot bakgrund av de tillämpliga tidsfristerna för att i tid slutföra reformer och investeringar i enlighet med förordning (EU) 2021/241, säkerställa ett effektivt genomförande av planen för återhämtning och resiliens, inbegripet REPowerEU-kapitlet. Påskynda genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen (Eruf, FRO, ESF+), där så är lämpligt på grundval av de möjligheter som halvtidsöversynen ger. Optimera användningen av EU-instrument, däribland möjligheter inom InvestEU-programmet och den europeiska plattformen för strategisk teknik, för att förbättra konkurrenskraften.

3. Förbättra företagsklimatet genom att öka de offentliga FoU-investeringarna och stödja företagens ökade FoU-investeringar – bland annat genom mer direkta finansieringsinstrument – för att förbättra produktiviteten i inhemska företag, särskilt små och medelstora företag.

4. Minska det totala beroendet av fossila bränslen och påskynda utbyggnaden av förnybara energikällor, bland annat genom att effektivisera planerings- och tillståndsramarna. Stärka insatserna för att förbättra elnätets flexibilitet och modernisera och utöka nätkapaciteten för att minska avbrotten. Utarbeta och genomföra en strategi för att främja efterfrågeflexibilitet. Vidta ytterligare åtgärder för att stödja energieffektivitet i privata och offentliga byggnader i syfte att sänka energiräkningarna och kostnaderna för energisystemet. Se till att anslutningen av stora energianvändare till elnätet kopplas till ytterligare förnybar kapacitet och systemflexibilitet. Stödja investeringar i och stärka hållbara transporter, inbegripet kollektivtrafik, med beaktande av regionala skillnader. Påskynda installationen av offentliga laddningsstationer för utsläppsfria fordon.

5. Öka investeringarna i vatteninfrastruktur för att förbättra vattenkvaliteten och minska läckaget. Öka investeringstakten för att påskynda den cirkulära ekonomin. Vidareutveckla både infrastruktur för avfallshantering i samband med de högre stegen i avfallshierarkin och de ekonomiska instrumenten för att förebygga avfall och öka återanvänt, återtillverkat och återvunnet material.

6. Ytterligare öka utbudet av subventionerade bostäder och bostäder till överkomlig kostnad. Åtgärda kapacitetsbegränsningar inom bostadsbyggnadssektorn genom att förbättra den stödjande infrastrukturen, markförvaltningen och markplanering, finansieringsvillkoren, arbetskraftsutbudet och arbetsproduktiviteten. Stärka arbetsmarknaden och den sociala inkluderingen av mindre gynnade grupper, särskilt personer med funktionsnedsättning och ensamstående föräldrar, genom att införa bättre utåtriktad verksamhet och kompetensutveckling.

Utfärdat i Bryssel den 8 juli 2025.

På rådets vägnar

S. LOSE

Ordförande